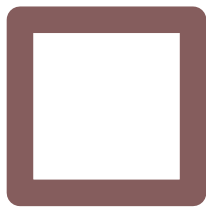

**การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ
“เชื่อมเครือข่าย ร่วมขับเคลื่อน
การพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตร
ระดับกลุ่มจังหวัด” ปี 2567
(ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง)**

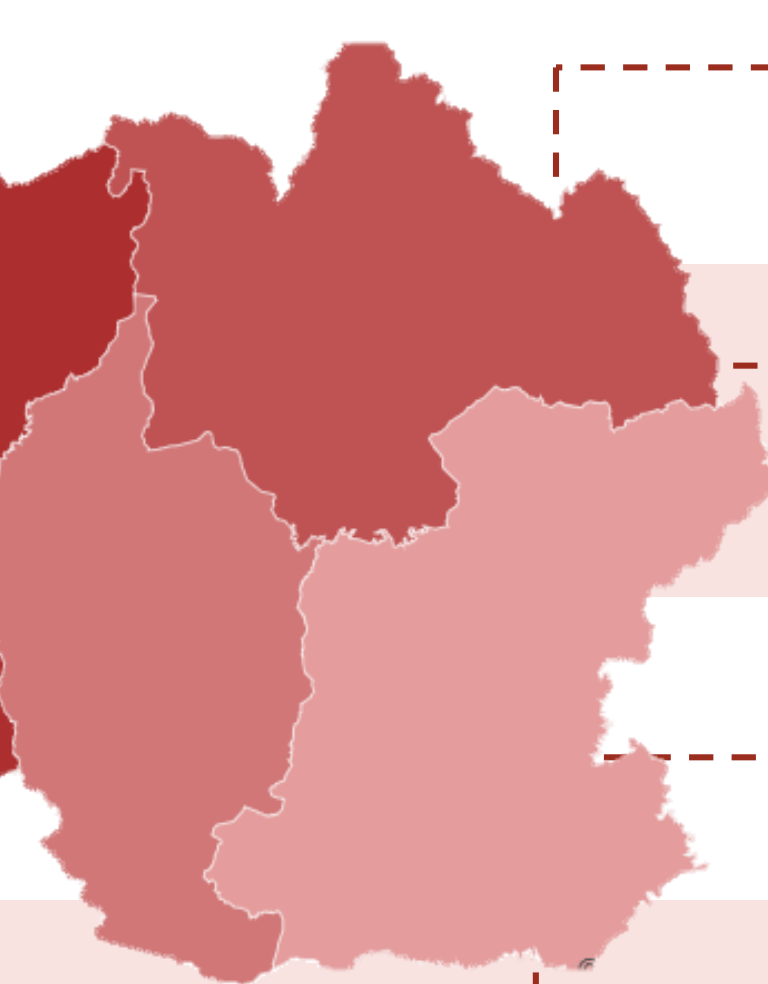
นางสาววรรณ พลิกามิน

รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
เลขาธิการมูลนิธิพัฒนาไท

วันที่ 12 กรกฎาคม 2567

โรงแรมพูลแมน ขอนแก่น ราชา ออร์คิด จังหวัดขอนแก่น

หัวข้อการนำเสนอ

1. เป้าหมายและสถานการณ์การพัฒนาที่สำคัญระดับกลุ่มจังหวัด

2. สถานการณ์การพัฒนาที่สำคัญรายจังหวัด

- สถานการณ์การพัฒนาที่สำคัญ
- ปัญหาและช่องว่างที่สำคัญ

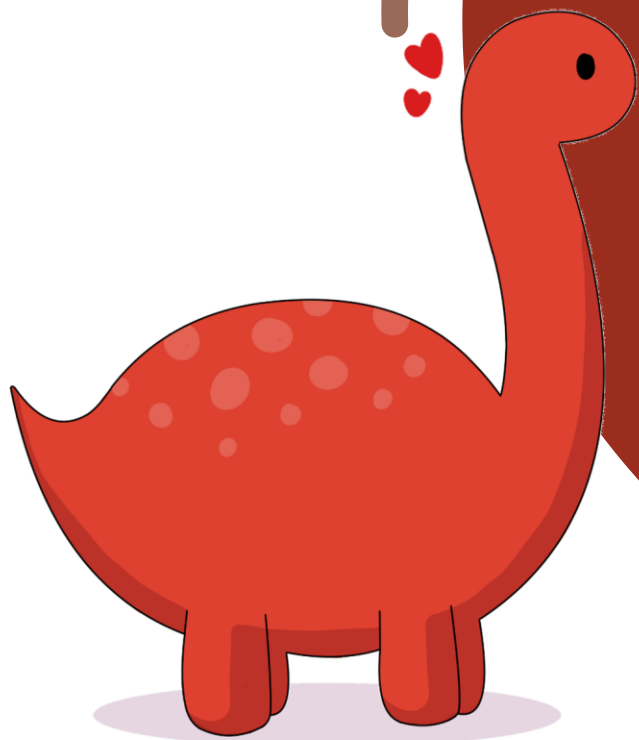
3. ประเด็นท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญระดับกลุ่มจังหวัด

4. บทบาทของวุฒิสภาในการขับเคลื่อนการพัฒนา

01

เป้าหมายและสถานการณ์

*การพัฒนาที่สำคัญ
ระดับกลุ่มจังหวัด*

เป้าหมายการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Northeastern Direction 2566-2570

เป็น "ศูนย์กลางเศรษฐกิจของภูมิภาคแห่งใหม่"
ตามแนวคิด การเป็นฐานการผลิตของประเทศที่เป็นมิตร
กับสิ่งแวดล้อม เป็นประตูเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน
เพื่อสร้างโอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
และยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน

- Organic/GAP Agriculture
- Bio Circular Green Economy
- Sustainable Water Resource

Growth
Good Local Economy

- NeEC-Bioeconomy
- Medical Hub
- Local Business and Tourism
- Quality of Living

NE
Direction
3G

- EWEC
- Border Trade
- Mekong Tourism
- Logistics

Gate
Good Opportunity

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาภาคเกษตรด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่มุ่งสู่
ฐานเศรษฐกิจชีวภาพที่มีมูลค่าสูง
2. บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอเพื่อรองรับการพัฒนาเมือง
และกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
3. พัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นไปสู่มาตรฐานสากลเพื่อสร้าง
เศรษฐกิจในชุมชน
4. พัฒนาเมือง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและเมือง
ชายแดน รวมทั้งพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ (NeEC-Bioeconomy) ให้เป็นพื้นที่
เศรษฐกิจหลักของภาค
5. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวหลักและแหล่งท่องเที่ยว
ชุมชนให้ได้มาตรฐาน เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน
6. ยกระดับคุณภาพชีวิตของคนทุกช่วงวัยให้ได้มาตรฐาน
และแก้ปัญหาความยากจนให้กับผู้มีรายได้น้อย
เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

เป้าหมายการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

"เติบโตด้วยเศรษฐกิจแห่งอนาคต สังคมเป็นสุข สิ่งแวดล้อมยั่งยืน"

ประเด็นการพัฒนาของภาคจังหวัด

- 1) ส่งเสริมและยกระดับการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรที่มีมูลค่าสูงด้วยเศรษฐกิจชีวภาพ 2) การพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการค้า การลงทุน การอุตสาหกรรม การบริการ และการท่องเที่ยวเพื่อรองรับระบบเศรษฐกิจแห่งอนาคต 3) อนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่สมดุลด้วยเศรษฐกิจ BCG และ 4) พัฒนาศูนย์การแพทย์ สังคมมีคุณภาพ ชุมชนพื้นที่และเมืองมีความเจริญน่าอยู่อย่างยั่งยืน

เครื่องมือในการนำเสนอสถานการณ์การพัฒนา

สถานการณ์ด้านประชากรและดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index : HAI)

➤ **HAI เป็นเครื่องมือประเมินสถานการณ์และแนวโน้มความก้าวหน้าของคน** ทั้งในระดับประเทศ ภาค และจังหวัด ซึ่งสะท้อนจุดเด่นและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ต้องปรับปรุงอย่างรอบด้าน เพื่อนำไปสู่การติดตามประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความก้าวหน้าของคน และดำเนินการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

HAI เป็นดัชนีรวม (composite index) ประกอบด้วย 8 ดัชนีย่อย 32 ตัวชี้วัด

แนวคิดและองค์ประกอบ

มีความครอบคลุมประเด็น ดังนี้

- การมีสุขภาพที่ดี
- มีการศึกษา
- มีชีวิตการทำงานที่ดี
- มีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต
- มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี
- มีชีวิตครอบครัวที่อบอุ่นในชุมชนที่มีความปลอดภัย
- มีการคมนาคมที่สะดวกปลอดภัยและเข้าถึงการสื่อสารอย่างทั่วถึง
- มีส่วนร่วมทางการเมืองและสังคมอย่างมีศักดิ์ศรี

โครงสร้างประชากรและสถานการณ์การพัฒนาที่สำคัญระดับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง
เปลี่ยนแปลง
สู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์
ในปี 2567 มีจำนวนประชากรสูงอายุ
1,010,655 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4
ของประชากร

ประชากรรวมทั้งสิ้น
4,956,738 คน

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุ

ปี 2560

84.4%

15.6%

สังคมสูงวัย
(Aged Society)

ปี 2567

พฤษภาคม

79.6%

20.4%

สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์
(Completely Aged Society)

สถานการณ์การพัฒนาที่สำคัญ

- ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) ในปี 2565 อยู่ที่ 0.6522 สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (0.6445)
- มีระดับความก้าวหน้ามากที่สุด คือ **ด้านคมนาคมและการสื่อสาร** อยู่ที่ 0.7362 แต่ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศที่ 0.7545
- มิติที่เป็นจุดอ่อน คือ **มิติด้านการศึกษา** โดยเฉพาะคะแนนเฉลี่ยการทดสอบ O-NET ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ด้านเศรษฐกิจและชีวิตการงาน

- รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชาชน**ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย**ระดับประเทศ ในปี 2565 อยู่ที่ 97,749 บาท/คน/ปี ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีมูลค่า 231,986 บาท/คน/ปี
- สัดส่วนคนจน**ลดลง**จากร้อยละ 6.83 ในปี 2564 เป็นร้อยละ 6.12 ในปี 2565 แต่ยังคงสูงกว่าสัดส่วนคนจนในระดับประเทศ (ร้อยละ 5.43)

02

สถานการณ์ การพัฒนาที่สำคัญ รายจังหวัด

เป้าหมายและสถานการณ์ด้านประชากรจังหวัดกาฬสินธุ์

เป้าหมายการพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์: “มั่งคั่งด้วยเกษตรปลอดภัย ท่องเที่ยววิถีใหม่ ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง”

ประเด็นการพัฒนา 1) พัฒนาศักยภาพที่มุ่งเน้นการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย 2) ยกระดับคุณภาพและรายได้ด้านการท่องเที่ยว และส่งเสริมการค้า การลงทุน และอุตสาหกรรมอาหารปลอดภัย 3) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 4) การพัฒนาทุนมนุษย์ ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างสังคมที่มีความมั่นคงและสงบสุข

จังหวัดกาฬสินธุ์เริ่มเข้าใกล้

สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์

โดยมีผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป)

จำนวน 187,774 คน

หรือคิดเป็นร้อยละ 19.4 ของประชากรทั้งหมด

(เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 14.7 ในปี 2560)

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

ประชากรรวมทั้งสิ้น
966,086 คน

สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุ

ปี 2560

85.3%

14.7%

สังคมสูงวัย (Aged Society)

ปี 2567

พฤษภาคม

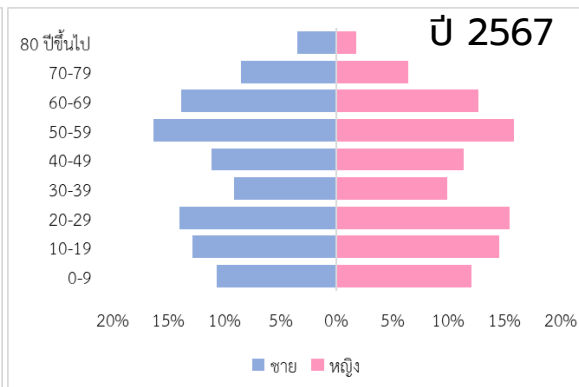
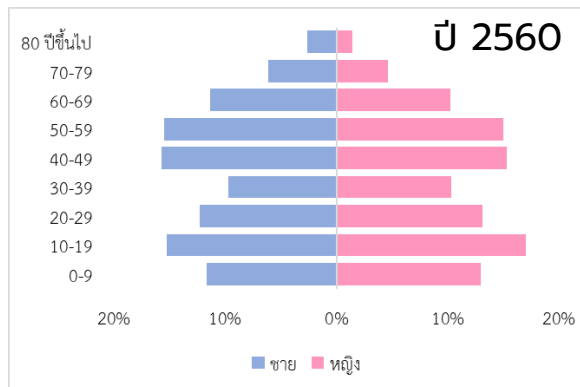
80.6%

19.4%

เริ่มเข้าใกล้
สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (Completely Aged Society)

พีระมิดประชากรของจังหวัดกาฬสินธุ์ ปี 2560 และ 2567

สถานการณ์ด้านประชากรที่สำคัญ

จังหวัดกาฬสินธุ์มีเด็กเกิดน้อย มีสัดส่วนการเกิดต่อการตายอยู่ที่ประมาณ 1.0 : 1.6 ส่วนวัยแรงงาน อายุ 15-49 ปี มีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีอัตราพึ่งพิงสูง โดยปี 2564 ประชากรวัยแรงงาน 100 คน ต้องรับภาระเลี้ยงดูเด็ก 29 คน และผู้สูงอายุ 28 คน และคาดการณ์ว่า ปี 2573 ประชากรวัยแรงงาน 100 คน ต้องรับภาระเลี้ยงดูเด็ก 29 คน และผู้สูงอายุ 44 คน จะเห็นว่า ปี 2573 รับภาระเลี้ยงดูเด็กคงเดิม แต่อัตราพึ่งพิงของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นถึง 1.6 เท่า (ที่มา: รายงานประจำปี 2564 สำนักงานเขตสุขภาพที่ 8)

สถานการณ์การพัฒนาที่สำคัญในจังหวัดกาฬสินธุ์

- ➖ ค่าดัชนีย่ำแย่ลดลงจากปีก่อน
- ➕ ค่าดัชนีย่ำแย่เพิ่มขึ้นจากปีก่อน

ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) จังหวัดกาฬสินธุ์

ในปี 2565 จังหวัดกาฬสินธุ์ มีการพัฒนาคนในภาพรวมลดลงเล็กน้อย โดยค่าดัชนี HAI = 0.6315 (ลำดับที่ 51) ลดลงจาก 0.6319 ในปี 2564 (ลำดับที่ 45)

โดยเป็นผลจากการลดลงของการพัฒนาด้านชีวิตการงาน และด้านชีวิตครอบครัวและชุมชนเป็นหลัก ซึ่งยังคงต้องให้ความสำคัญ ขณะที่ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมมีการพัฒนาที่ดีขึ้น

ประเด็นท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญ

ที่มา: แผนพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2566 - 2570

ปัญหาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรไม่เพียงพอ ต้นทุนการผลิตสินค้าทางการเกษตรสูงจากการใช้สารเคมีและการขาดแคลนเทคโนโลยีทางการผลิต ขาดตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตร และราคาผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ส่งผลให้รายได้น้อย ขาดเงินทุนในการประกอบอาชีพ และนำไปสู่ปัญหาหนี้นอกระบบ

ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนไม่ได้มาตรฐาน เป็นหลุม เป็นบ่อ ไฟฟ้าส่องสว่างไม่ทั่วถึง ขาดแคลนน้ำในการอุปโภค บริโภค และระบบประปาที่ไม่ได้มาตรฐาน เป็นต้น และขาดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ

อัตราป่วยของโรคเรื้อรัง (NCD) เช่น เบาหวาน ความดัน เนื่องจากพฤติกรรมด้านการบริโภคและการใช้ชีวิตประจำวัน รวมทั้งปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในบางพื้นที่

เป้าหมายและสถานการณ์ด้านประชากรจังหวัดขอนแก่น

เป้าหมายการพัฒนาจังหวัดขอนแก่น: “มหานครน่าอยู่ ศูนย์กลางเศรษฐกิจเชื่อมโยงภูมิภาค”

ประเด็นการพัฒนา 1) การยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรมูลค่าสูง 2) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เชื่อมโยงภูมิภาค 3) การส่งเสริมนวัตกรรม เทคโนโลยี และดิจิทัล เพื่อการพัฒนาขอนแก่นเมืองอัจฉริยะ 4) การพัฒนาสังคมสุขภาวะให้น่าอยู่อย่างยั่งยืน 5) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และ 6) การเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอย่างมีส่วนร่วม

จังหวัดขอนแก่นเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์

โดยมีผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป)

จำนวน 368,598 คน

หรือคิดเป็นร้อยละ 20.8 ของประชากรทั้งหมด

(เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 15.9 ในปี 2560)

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

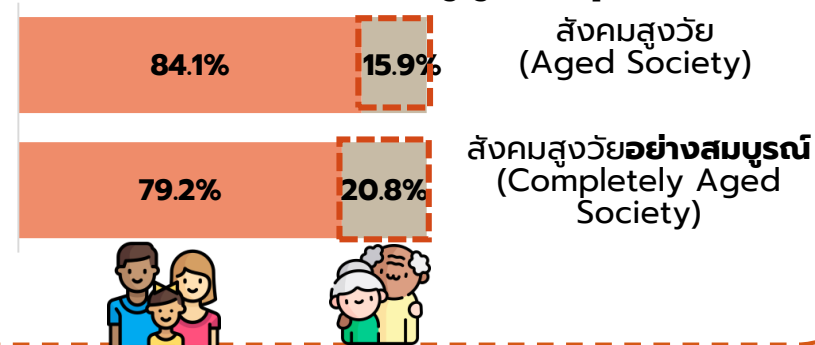
ประชากรรวมทั้งสิ้น
1,775,350 คน

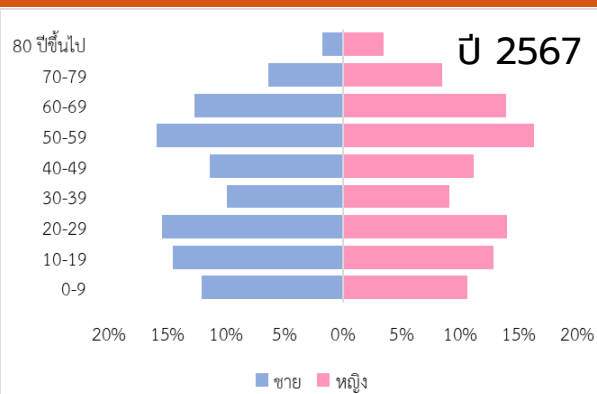
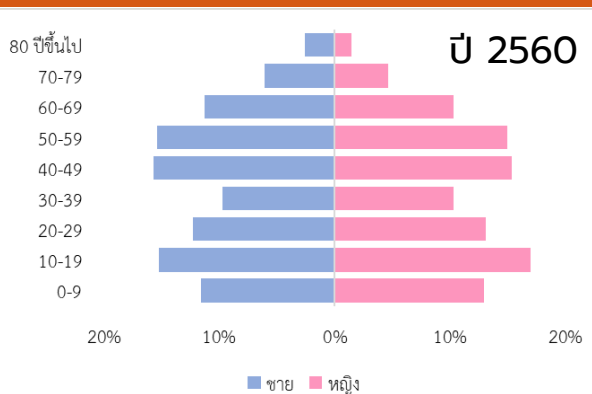
ปี 2560

ปี 2567
พฤษภาคม

สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุ

พีระมิดประชากรของจังหวัดขอนแก่น ปี 2560 และ 2567

สถานการณ์ด้านประชากรที่สำคัญ

สัดส่วนการเกิดต่อการตายอยู่ที่ 1.0 : 1.4
 ภาวะพึ่งพิงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 21.6 ในปี 2553 เป็นร้อยละ 51.5 ในปี 2573 โดยประชากรวัยแรงงาน 100 คน ต้องรับภาระเลี้ยงดูผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้น จาก 22 คน ในปี 2553 เป็น 52 คน ในปี 2573

สถานการณ์การพัฒนาที่สำคัญในจังหวัดขอนแก่น

- ➖ ค่าดัชนียอมน้อยลงจากปีก่อน
- ➕ ค่าดัชนียอมนเพิ่มขึ้นจากปีก่อน

ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) จังหวัดขอนแก่น

ในปี 2565 จังหวัดขอนแก่น มีการพัฒนาคนในภาพรวมดีขึ้น โดยค่าดัชนี HAI = 0.6532 (ลำดับที่ 22) เพิ่มขึ้นจาก 0.6420 ในปี 2564 (ลำดับที่ 31) โดยเป็นผลจากการพัฒนาที่ดีขึ้นของด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน และด้านชีวิตการงานเป็นหลัก ขณะที่ด้านเศรษฐกิจ และด้านสุขภาพ ยังควรต้องให้ความสำคัญ

ประเด็นท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญ

ที่มา: แผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2566 - 2570

ผลผลิตทางการเกษตรเฉลี่ยต่อไร่ต่ำ เกษตรกรขาดความรู้ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเพิ่มผลผลิต เฉลี่ยถูกภาวะภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วง รวมทั้งราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ และขาดตลาดรองรับสินค้าเกษตร นอกจากนี้ เกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุและมีลักษณะการทำเกษตรแบบดั้งเดิม

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เชื่อมโยงภูมิภาค ครมมีแนวทางบูรณาการงานด้านการท่องเที่ยวระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และการมีส่วนร่วมโดยชุมชน เพื่อส่งเสริมให้มีการผลักดันการท่องเที่ยวไปในทิศทางเดียวกัน ดึงจุดแข็งของการเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประตุด้านการค้าการลงทุน และศักยภาพในการเป็นจุดกระจายสินค้าในภูมิภาค เพื่อนำไปสู่การพัฒนา “การท่องเที่ยวจังหวัดแบบองค์รวม”

ขาดแรงงานทักษะฝีมือ รายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย ซึ่งควรใช้ประโยชน์จากสถาบันการศึกษาในการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร เป็นเศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) รวมทั้งพัฒนาแรงงานรองรับการเป็นเมืองท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค

เป้าหมายและสถานการณ์ด้านประชากรจังหวัดมหาสารคาม

เป้าหมายการพัฒนาจังหวัดมหาสารคาม:

“เกษตรกรรมยั่งยืน นำภูมิปัญญาสร้างคุณค่า พัฒนาการค้า การลงทุน สู้สังคมมีสุข ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดี”

ประเด็นการพัฒนา 1) ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตภาคการเกษตร เพื่อสร้างรายได้กับเกษตรกร 2) ส่งเสริมการนำองค์ความรู้ทางภูมิปัญญา เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า บริการ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 3) เพิ่มศักยภาพด้านการค้า การลงทุน เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และ 4) พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน สู้สังคมมีสุข ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดี

จังหวัดมหาสารคามเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์

โดยมีผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป)

จำนวน 192,737 คน

หรือคิดเป็นร้อยละ 20.6 ของประชากรทั้งหมด

(เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 15.8 ในปี 2560)

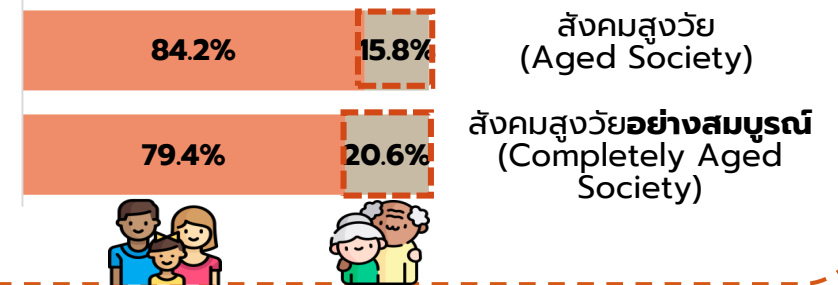
ประชากรรวมทั้งสิ้น
934,069 คน

ปี 2560

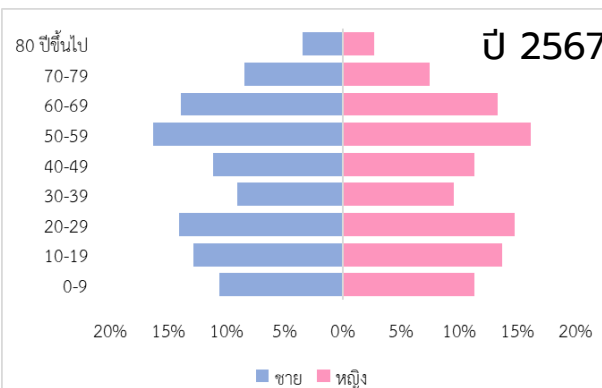
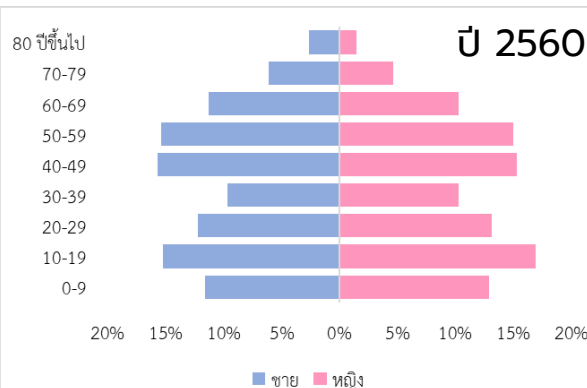
ปี 2567
พฤษภาคม

สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุ

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

พีระมิดประชากรของจังหวัดมหาสารคาม ปี 2560 และ 2567

สถานการณ์ด้านประชากรที่สำคัญ

สัดส่วนการเกิดต่อการตายสูงที่สุดในกลุ่มจังหวัด อยู่ที่ประมาณ 1.0 : 1.8 ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุร้อยละ 69.66 เป็นผู้เลี้ยงดูเด็กปฐมวัย และยังมี การเลี้ยงดูเด็กที่ไม่เหมาะสม เช่น ให้เด็กเล่นโทรศัพท์มือถือ ดูโทรทัศน์และรับประทานขนมกรุบกรอบก่อนรับประทานอาหารเช้า เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลเสียต่อพัฒนาการของเด็ก

สถานการณ์การพัฒนาที่สำคัญในจังหวัดมหาสารคาม

ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) จังหวัดมหาสารคาม

ในปี 2565 จังหวัดมหาสารคาม มีการพัฒนาคนในภาพรวมลดลง โดยค่าดัชนี HAI = 0.6523 (ลำดับที่ 24) ลดลงจาก 0.6620 ในปี 2564 (ลำดับที่ 6)

โดยเป็นผลจากการลดลงของการพัฒนาด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน และด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ซึ่งยังคงต้องให้ความสำคัญ ขณะที่ด้านการศึกษามีการพัฒนาที่ดีขึ้น

- ➖ ค่าดัชนีย่ำแย่ลดลงจากปีก่อน
- ➕ ค่าดัชนีย่ำแย่เพิ่มขึ้นจากปีก่อน

ประเด็นท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญ

ที่มา: แผนพัฒนาจังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. 2566 - 2570

มหาสารคามเป็นเมืองสมุนไพร ตามแผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย และมีนโยบายด้านอาหารปลอดภัย เมืองเกษตรสีเขียว และการบริหารจัดการน้ำและดินเพื่อการเกษตร แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงทำการเกษตรแบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นการผลิตตามฤดูกาลทำให้มีความไม่แน่นอนสูง ราคาสินค้าทางการเกษตรตกต่ำเพราะสินค้าออกสู่ตลาดพร้อมกันเป็นปริมาณมาก อีกทั้งยังมีน้ำสำหรับการเกษตรไม่เพียงพอและไม่ทั่วถึงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงฤดูแล้ง

ศูนย์กลางการศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาการศึกษาสูงรองจากภาคเกษตรกรรม แต่ยังคงมีปัญหาคอนคุณภาพการศึกษาและการสร้างผู้จบการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

การเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว โดยเฉพาะครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเดี่ยวซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น เพื่อเพิ่มศักยภาพในการดูแลและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กปฐมวัย เด็กวัยเรียน และเยาวชน ซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และการสร้างกำลังคนคุณภาพ

เป้าหมายและสถานการณ์ด้านประชากรจังหวัดร้อยเอ็ด

เป้าหมายการพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด:

“ร้อยเอ็ดเมืองอารยเกษตรมูลค่าสูง ท่องเที่ยวสร้างสรรค์ วัฒนธรรมสร้างมูลค่า สังคมพัฒนาอย่างยั่งยืน”

ประเด็นการพัฒนา 1) พัฒนาและส่งเสริมกระบวนการผลิตภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรมูลค่าสูงสู่ความยั่งยืน 2) เสริมสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขัน ด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การท่องเที่ยว การค้า การลงทุน และการบริการ 3) พัฒนาคนทุกช่วงวัย เพื่อลดปัญหาความยากจน ความเหลื่อมล้ำ เพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดี 4) เสริมสร้างความสมดุลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศอย่างยั่งยืน และ 5) เสริมสร้างความมั่นคงภายใน และยกระดับการบริหารจัดการภาครัฐให้มีสมรรถนะสูง

จังหวัดร้อยเอ็ดเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์

โดยมีสัดส่วนผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป)

จำนวน 261,546 คน

หรือคิดเป็นร้อยละ 20.4 ของประชากรทั้งหมด

(เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 15.8 ในปี 2560)

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

ประชากรรวมทั้งสิ้น
1,281,233 คน

สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุ

ปี 2560

84.2%

15.8%

สังคมสูงวัย
(Aged Society)

ปี 2567
พฤษภาคม

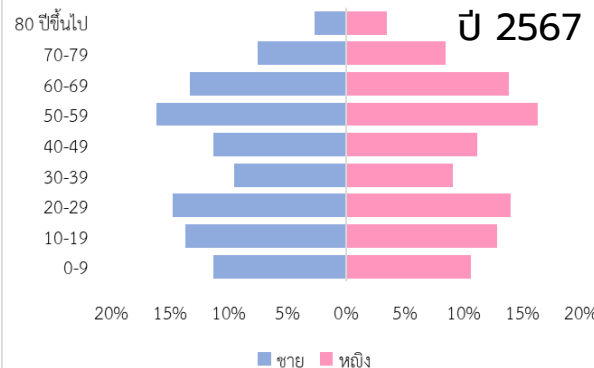
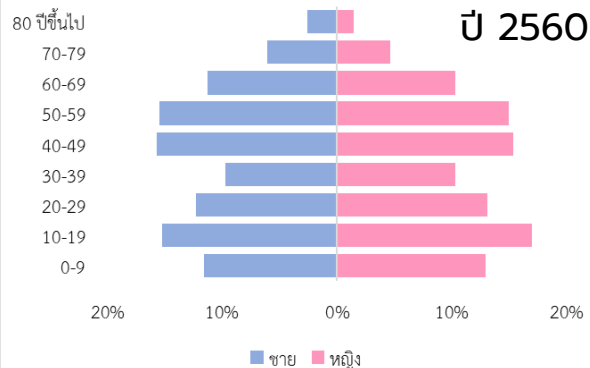
79.6%

20.4%

สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์
(Completely Aged Society)

พีระมิดประชากรของจังหวัดร้อยเอ็ด ปี 2560 และ 2567

สถานการณ์ด้านประชากรที่สำคัญ

อัตราการตายสูงกว่าอัตราการเกิด โดยในปี 2566 สัดส่วนการเกิดต่อการตาย อยู่ที่ประมาณ 1.0 : 1.6 โดยมีการเกิด 6,907 ราย และการตาย 11,229 ราย

สถานการณ์การพัฒนาที่สำคัญในจังหวัดร้อยเอ็ด

ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) จังหวัดร้อยเอ็ด

ในปี 2565 จังหวัดร้อยเอ็ด มีการพัฒนาคนในภาพรวมดีขึ้น โดยค่าดัชนี HAI = 0.6654 (ลำดับที่ 10) เพิ่มขึ้นจาก 0.6413 ในปี 2564 (ลำดับที่ 32) โดยเป็นผลจากการพัฒนาที่ดีขึ้นของด้านชีวิตการงาน และด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก ขณะที่ด้านสุขภาพ ยังควรต้องให้ความสำคัญ

- ➖ ค่าดัชนีย่ำแย่ลดลงจากปีก่อน
- ➕ ค่าดัชนีย่ำแย่เพิ่มขึ้นจากปีก่อน

ประเด็นท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญ

ที่มา: แผนพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. 2566 - 2570

ด้านการเกษตร น้ำเพื่อการเกษตรยังไม่เพียงพอ ต้นทุนการผลิตสูง ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ขาดเครื่องมือการเกษตร และขาดเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ขาดความเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิตและการตลาด เกษตรกรขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการด้านการตลาด เข้าไม่ถึงข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด ขาดการพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าให้เป็นอัตลักษณ์ของจังหวัด อีกทั้งเกษตรกรรายย่อยไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน มีรายได้ต่อหัวต่ำ และหนี้สินนอกระบบ

โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อม โดยโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ให้บริการประชาชน และสนับสนุนการค้า การลงทุนของจังหวัดยังไม่มีมาตรฐาน และไม่เพียงพอ ส่วนพื้นที่ป่าไม้ในจังหวัดมีน้อย ส่งผลให้ธรรมชาติขาดความสมดุล เกิดพื้นที่เสี่ยงและเกิดภัยแล้งซ้ำซาก ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม

การพัฒนาทุนมนุษย์ ยังคงมีปัญหาด้านคุณภาพสะท้อนผ่านผลการเรียนของนักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ผลิตภาพแรงงานต่ำ แรงงานขาดทักษะด้านอาชีพ และปัญหาอาเสพติดในพื้นที่

03

ประเด็นท้าทาย
ในการดำเนินงานที่สำคัญ
ระดับกลุ่มจังหวัด

สรุปประเด็นท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญ

ด้านเศรษฐกิจ

- **การขาดแคลนน้ำสำหรับการเกษตร** เป็นปัญหาสำคัญของทุกจังหวัด หลายพื้นที่ต้องเผชิญกับภาวะภัยแล้งซ้ำซาก และฝนทิ้งช่วง
- **ต้นทุนการผลิตสินค้าทางการเกษตรสูง แต่ปริมาณและราคาผลผลิตต่ำ** ส่งผลให้รายได้ก็น้อย เข้าไม่ถึงแหล่งทุนในการประกอบอาชีพ เกิดปัญหาหนี้ในระบบ และกลายเป็นวงจรความยากจนเรื้อรัง
- **แรงงานในภาคการเกษตรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุและมีลักษณะการทำเกษตรแบบดั้งเดิม** ขาดแคลนเทคโนโลยีทางการผลิต ความรู้ด้านการบริหารจัดการด้านการตลาด เข้าไม่ถึงข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด ทำให้มีข้อจำกัดในการพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

โครงสร้างพื้นฐาน

- **โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก** ที่ให้บริการประชาชน รวมถึงเพื่อสนับสนุนการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวในภูมิภาค **ยังไม่มีมาตรฐาน และไม่เพียงพอ** ทั้งระบบไฟฟ้า น้ำประปา และการคมนาคมเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ต่าง ๆ
- **ขาดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว** ที่มีคุณภาพ และกำลังคนรองรับการพัฒนาเป็นเมืองท่องเที่ยว

ด้านการพัฒนาทุนมนุษย์

- **เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการถดถอย** โดยมีสาเหตุมาจากการขาดโภชนาการที่มีคุณภาพ การขาดทักษะและความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
- **การเข้าถึงการศึกษามีแนวโน้มดีขึ้น แต่ยังคงมีปัญหาด้านคุณภาพ** สะท้อนผ่านผลการทดสอบของนักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ผลผลิตภาพแรงงานต่ำ แรงงานขาดทักษะด้านอาชีพ หรือมีทักษะไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
- **การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวยังคงเป็นสิ่งสำคัญ** โดยครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเดี่ยว และผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในหลายพื้นที่ เช่นเดียวกับอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จที่เพิ่มขึ้น และปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่ยังคงมีอยู่

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- **ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม**
- **พื้นที่ป่าไม้และแหล่งน้ำ** ถูกใช้นำมาใช้ประโยชน์เกินขีดจำกัดส่งผลให้ธรรมชาติขาดความสมดุล

04

บทบาทของวุฒิอาสา ในการขับเคลื่อนการพัฒนา

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เชื่อมเครือข่าย ร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมระดับกลุ่มจังหวัด

วัตถุประสงค์

สร้างเครือข่ายและกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างอุตสาหกรรม ระดับกลุ่มจังหวัด โดยมีประเด็นขับเคลื่อนที่ตอบโจทย์การพัฒนาอุตสาหกรรมระดับกลุ่มจังหวัดที่สอดคล้องกับศักยภาพของอุตสาหกรรม และบริบทของพื้นที่ ภายใต้ทิศทางการพัฒนาของแต่ละกลุ่มจังหวัด

พื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย 15 กลุ่มจังหวัด ได้แก่

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน
กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

กลุ่มจังหวัดภาคใต้อันดามัน
กลุ่มจังหวัดภาคใต้่าวไทย
กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน

2567

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

กทม.

2568

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

กำหนดพื้นที่และประเด็นนำร่อง
ขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมระดับกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย

ติดตามผลการดำเนินงานของอุตสาหกรรม และภาคีเครือข่าย ทั้งปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรค
เพื่อนำไปสู่การจัดทำแนวทางการขับเคลื่อนงานอุตสาหกรรมในระยะยาว

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

อุตสาหกรรม มีเครือข่ายและความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานการพัฒนาแบบบูรณาการในระดับพื้นที่ที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ โดยข้อเสนอแนะที่ได้จากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการฯ สามารถนำไปประมวล เพื่อประกอบการจัดทำยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนงานของอุตสาหกรรม ระยะ 5 ปี

ผลการดำเนินงานของวุฒิสภาในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

มีวุฒิสภาที่มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง สามารถติดตามได้ **67 คน**

ขอนแก่น

27 คน ผลงานโดดเด่น:

การให้ความรู้กระบวนการพัฒนาชุมชน
การจัดรายการวิทยุ
โครงการบ้านมั่นคง
การร่วมจัดกิจกรรมชุมชน
การสอน/อบรมวิชาการเกี่ยวกับการจัดการศึกษา การจัดการท่องเที่ยว
การบริหารธุรกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

มหาสารคาม

17 คน ผลงานโดดเด่น:

การอนุรักษ์แม่น้ำ พื้นที่ลุ่มคลอง อนุรักษ์ป่าไม้
ให้ความรู้ในการปรับตัวของผู้สูงอายุ
ให้คำปรึกษา/แนะนำด้านสุขภาพ
การแพทย์และสาธารณสุข
จัดรายการวิทยุเสียงจากชุมชนคนสารคาม

กาฬสินธุ์

16 คน ผลงานโดดเด่น:

การให้ความรู้สาธารณสุขชุมชน การแพทย์/พยาบาล การดูแลสุขภาวะผู้สูงอายุ เกษตรปลอดภัย เกษตรธรรมชาติ ศูนย์เรียนรู้ การอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมชุมชน
ดนตรีพื้นบ้าน หมอลำ พานบายศรี
จิตรกรรมฝาผนัง ปูนปั้น

ร้อยเอ็ด

7 คน ผลงานโดดเด่น:

ต้นแบบเกษตรพอเพียง ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ให้ความรู้กองทุนสวัสดิการชุมชน สอนศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน (หมอลำ) ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความเชี่ยวชาญและผลการดำเนินงานวุฒิอาสาสมัครสมอง

วุฒิอาสา 67 คน

อายุ < 60 ปี

6 %

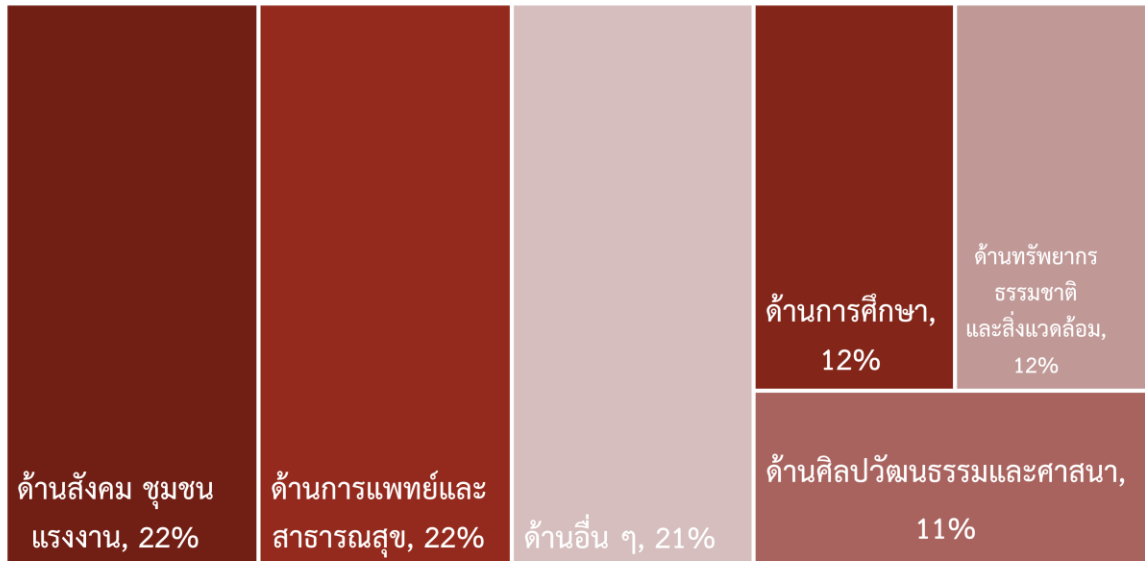
60 – 70 ปี

37 %

> 70 ปี

57 %

ความเชี่ยวชาญ

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา 6 ด้าน

- ด้านการส่งเสริมอาชีพ รายได้ และพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก** อาทิ การทำการเกษตร การปลูกพืชสวนยาง การผลิตพืชปลอดสารพิษ การสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรด้านปศุสัตว์อย่างยั่งยืน สมุนไพรธรรมชาติ การทำปุ๋ย อาหารสัตว์ และกำจัดแมลง ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน
- ด้านการพัฒนาทักษะ ความสามารถ และส่งเสริมศักยภาพมนุษย์** อาทิ สอนโรงเรียน ผู้สูงอายุ และการทำอาหาร (งานฝีมือ) สำหรับกลุ่มแม่บ้าน ให้ความรู้ด้านศิลปะ การปั้น และโครงสร้าง ความรู้ด้านการบัญชี ให้คำปรึกษาด้านการเงินและงบประมาณ ประกันภัย บริการต่าง ๆ แนะนำรายบุคคล และการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
- ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและสุขภาวะที่ดี** อาทิ การให้คำปรึกษาวิชาการสาธารณสุข พัฒนาจิต พัฒนากาย การออกกำลังกายตามหลักสูตรผู้สูงอายุ ให้ความรู้การดูแลผู้สูงอายุ การรักษาโรคมะเร็ง วิทยาการให้ความรู้ในการปรับตัวของผู้สูงอายุ การกระตุ้นพัฒนาการเด็ก
- การอนุรักษ์ และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม** อาทิ อนุรักษ์ปัญญาไทยด้านศิลปกรรม จิตรกรรม ฝาผนังพระอุโบสถที่เกี่ยวกับพุทธประวัติ และวิถีชีวิตท้องถิ่นอีสาน ปั้นปูนสด ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน หมอลำ เป็นศาสนพิธีกร จัดรายการวิทยุธรรมะ จิตอาสารักษา ประเพณีวัฒนธรรม เครื่องแต่งกายผ้าไทย พานบายศรี ขยายเครือข่าย OTOP พื้นบ้าน
- ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** อาทิ ครูต้นแบบเกษตรพอเพียง วิทยาการด้านเกษตรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ แม่น้ำ พันธุ์พืช บรรยายให้ความรู้งานพระราชบัญญัติโรงงาน การจัดการองค์กรและสิ่งแวดล้อม แก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม
- ด้านการพัฒนาเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้** อาทิ ร่วมดำเนินโครงการ บ้านมั่นคง กองทุนสวัสดิการชุมชน ผู้ประณีประนอมในศาล/ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในพื้นที่ ศูนย์เรียนรู้ประชาธิปไตยบ้าน จิตอาสาพัฒนาชุมชน การร่วมจัดทำธรรมนูญตำบล

ประเด็นระดมความเห็นของวุฒิสภาการคมนาคม

1

ประเด็นที่สำคัญในการขับเคลื่อน
การพัฒนาในกลุ่มจังหวัด

2

แนวทางการขับเคลื่อนและวุฒิสภา
ที่เป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อน

ช่องทางการรับรู้ข้อมูล และประชาสัมพันธ์

1

จุลสารธนาคารสมอง
(รายไตรมาส)

5

YouTube มูลนิธิพัฒนาไท
(Pattanathai foundation)

2

เว็บไซต์ธนาคารสมอง
(brainbank.nesdc.go.th)

6

TikTok มูลนิธิพัฒนาไท
(Pattanathai foundation)

3

เว็บไซต์มูลนิธิพัฒนาไท
pattanathai.nesdc.go.th

7

Instagram
(Brainbank_Nesdc)

4

Facebook
ธนาคารสมอง
มูลนิธิพัฒนาไท

8

กลุ่ม Line
(สศช. Brainbank)

THANK YOU

Back up

ตาราง : การจัดลำดับความรุนแรงของปัญหาในระดับมากที่สุดของประชาชน
ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำแนกตามประเด็นปัญหา

ประเด็นปัญหา	ลำดับที่				
	กลุ่มจังหวัด	ขอนแก่น	กาฬสินธุ์	มหาสารคาม	ร้อยเอ็ด
๑. ปัญหาคุณภาพการผลิตผลผลิตทางการเกษตร ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ และตลาดรองรับสินค้าเกษตร	๑	๑	๑	๑	๑
๒. ปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ภัยธรรมชาติ (ภัยแล้ง น้ำท่วม ฯลฯ)	๒	๓	๒	๒	๒
๓. ปัญหาไม่มีทักษะในการประกอบอาชีพการขาดแรงงานทักษะฝีมือ รายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย	๓	๒	๔	๕	๓
๔. ปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	๔	๔	๓	๓	๕
๕. ปัญหาด้านการค้า การลงทุน ผู้ประกอบการ SMEs และตลาดสินค้า	๕	๕	๕	๔	๔
๖. ปัญหาด้านมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ไม่ได้มาตรฐานไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยวในจังหวัดได้	๗	๗	๗	๘	๖
๗. ปัญหาด้านขยะมูลฝอย มลพิษสิ่งแวดล้อมและการบุกรุกทำลายป่า	๖	๖	๖	๗	๑๐
๘. ปัญหาเส้นทางคมนาคมและขนส่ง และมาตรฐานความปลอดภัยทางถนน	๘	๘	๘	๖	๗
๙. ปัญหาโอกาสและการเข้าถึงการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ	๑๐	๙	๑๐	๙	๙
๑๐. ปัญหาการเข้าถึงบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขมูลฐาน (การป้องกันโรคการส่งเสริมสุขภาพอนามัย การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ)	๙	๑๐	๙	๑๐	๘
๑๑. ปัญหาผลกระทบจากสถานการณ์โรคโควิด-๑๙	๑๑	๑๑	-	-	-

ที่มา : การสำรวจความสุขมวลรวมของประชาชนของประชาชนในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพแผนพัฒนา
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง